

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТЕХНОЛОГІЇ ОГЛЯДУ ТА ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АВТОМОБІЛІВ У ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОЛЕДЖАХ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

TRENDS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE TECHNOLOGY OF VEHICLE INSPECTION AND MAINTENANCE AT HIGHER VOCATIONAL SCHOOLS IN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

У статті висвітлено результати дослідження проблеми розвитку підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки, аналізуються тенденції розвитку, визначаються передумови та шляхи цього розвитку. Охарактеризовано результати аналізу державних нормативно-правових та директивних документів Китайської Народної Республіки, наукових публікацій, аналітико-прогностичних та статистичних матеріалів для встановлення організаційних особливостей та факторів розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах.

Представлено передумови розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у Китайській Народній Республіці, що виявляються у збільшенні обсягів використання автомобілів у країні та світі, спрямованості держави на економічне зростання, наявності нормативно-правових документів щодо організації освітнього процесу, розвитку професійної (професійно-технічної) освіти та стабільного її фінансового забезпечення, організації освітнього процесу. Визначено перспективні напрями розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки, що полягають у розширенні мережі закладів професійно-технічної освіти для підготовки фахівців за спеціальністю та збільшення обсягів їх підготовки, модернізації спеціальності «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» на основі удосконалення змісту підготовки та змін у стандартах освіти, професійних вимогах та освітніх процесах, організації роботи з підвищення рівня педагогічної майстерності та професійної компетентності викладачів.
Ключові слова: тенденції, перспективи, розвиток, автомобільний транспорт, фахівець, технології.

The article presents the results of the study of the problem of development of training of future specialists in the field 500211 "Technology of inspection and maintenance of motor vehicles" in higher vocational schools of the People's Republic of China, analyses the development trends, identifies the prerequisites and ways of this development.

The results of the analysis of the state regulatory and policy documents of the People's Republic of China, scientific publications, analytical and forecasting, and statistical materials are described to determine the organizational features and factors of development of professional training of future specialists in the technology of inspection and maintenance of motor vehicles at higher vocational schools.

The article presents the prerequisites for the development of training of future specialists in the technology of car inspection and maintenance in the People's Republic of China, which are manifested in the increase of car use in the country and the world, the state's orientation towards economic growth, the availability of regulatory documents on the organization of the educational process, the development of vocational (vocational-technical) education and its stable financial support, and the organization of the educational process.

The article identifies promising directions for the development of the training of future specialists in the technology of car inspection and maintenance at higher vocational schools of the People's Republic of China, which consists of the expansion of the network of vocational educational institutions for the training of specialists in the specialty and the increase of the volume of their training, modernization of the specialty "technology of car inspection and maintenance" based on the improvement of the content of the training and changes in the educational standards, professional requirements, and educational processes, organizational aspects of the training, and the development of the specialty "technology of car inspection and maintenance".

Key words: trends, prospects, development, motor transport, specialist, technology.

УДК 629.078:629.331:378.6-057.21(510)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/77.41>

Чжан Бо,

аспірант кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Буцик І.М.,

докт. пед. наук,
професор кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Найактуальнішою метою для сучасної України є цілеспрямована робота щодо відстоювання державної незалежності, територіальної цілісності та перемоги у нинішній війні з російським агресором. Досягати такої загальнодержавної мети можливо за умов залучення багатьох необхідних ресурсів, серед яких міцна економіка, ефективні внутрішні

виробничі процеси, продуктивна міжнародна співпраця, успішна торгівля та якісна підготовка професійних кадрів для усіх сфер зайнятості. Особливим фактором підвищення рівня ефективності економічних процесів в державі є професійний кадровий потенціал, підготовка якого має відбуватися відповідно до існуючих потреб, вимог, розвитку науки, техніки, технологій та виробництва. Тому наразі для України актуальними завданнями

є вивчення досвіду організації ефективних освітніх процесів у провідних державах світу, які досягають значних успіхів у економічному зростанні, з метою подальшої імплементації цього досвіду у підготовку українських фахівців.

Нині однією із економічно успішних країни у світі є Китайська Народна республіка (далі КНР), стратегія уряду якої спрямована на розвиток усіх галузей економіки та підвищення якості підготовки фахівців з метою отримання світових передових позицій на світових ринках. Такі перспективні плани змусили країну оптимізувати освітні процеси, глибоко вивчати їх теорію, практику та результативність, науково обґрунтовано розподіляти освітні ресурси, спрямовувати та координувати розвиток вищої, професійної (професійно-технічної) та загальної середньої освіти відповідно до місцевих і загальнодержавних економічних та соціальних потреб [9, 19].

На сьогодні автомобільний транспорт є одним із основних засобів перевезення людей та вантажів. Він дуже міцно увійшов у людське буття, став одним із основних елементів трудової діяльності населення, виробничих процесів, торговельних механізмів, логістичних систем тощо. Варто зазначити, що таке всеосяжне застосування автомобільного транспорту у різних сферах не є можливим без організації трудової діяльності певної ланки фахівців та кваліфікованих професійних кадрів, які забезпечують технічне обслуговування та ремонт автомобільного транспорту. Означене дає підстави для дослідження тенденцій та перспектив розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів, зокрема у вищих професійних коледжах КНР, як одного із пріоритетних напрямів розвитку державної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У нинішніх наукових дослідженнях висвітлено різноманітні аспекти організації освітніх процесів і професійної підготовки фахівців у КНР, у яких розкрито: освітня система (О. Жерновникова, Т. Завгородня, Н. Наливайко, О. Наливайко, О. Мкртчян, І. Стражнікова, А. Харченко та ін.); освітня реформа та зміна навчальних програм (Z. Nanzhao, Z. Muju, Y. Baohua, G. Xia, W. Wenjing, Z. Li, H. Song, N. Zhou, M. Zhu та ін.); організація вищої професійної освіти та її реформування (U. Brandenburg, K. Mohrman, Y. Ling, S. Chung, L. Wang, Я. Величко, С. Гала, А. Мирончук, Н. Пазюра, П. Чжун, Ї. Чу, К. Цицюра Ц. Шен, Ц. Лі та ін.), організація освітніх процесів у професійно-технічних закладах (Х. Го, Г. Ван, Ю. Ван та ін.), впровадження системи «Академічний сертифікат + Х сертифікат» в коледжах та університетах (Г. Лю, Р. Ван, А. Вей, К. Янг, Х. Юе, Х. Ван, В. Чжан, Ц. Не, Х. Сян, Ж. Не, Ч. Ван та ін.). Проте в зазначених працях не розглядається проблема професійної підготовки майбутніх фахівців

з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР.

Виділення невирішених проблем. Дослідження тенденцій та перспектив розвитку підготовки майбутніх фахівців відбувається на основі визначення передумов цього розвитку як певних обставин, що стають в основі виникнення такого процесу. Вважаємо, що саме тенденції, що вказують на подальший розвиток підготовки фахівців, визначаються шляхом встановлення позитивних змін на основі вилучення якихось факторів, які у певному специфічному об'єднанні створюють відповідні обставини (передумови) для цього розвитку. Тому на даному етапі дослідження слід провести аналіз тенденцій розвитку підготовки фахівців за спеціальністю, встановити основні впливові фактори, визначити передумови та обґрунтувати перспективи розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР. Отримані результати стануть основою для формулювання ідей та перспектив для подальшої імплементації досвіду КНР у професійну підготовку фахівців за подібними спеціальностями в Україні.

Проведений аналіз державних нормативно-правових та директивних документів КНР (13-й п'ятирічний план соціально-економічного розвитку КНР (2016–2020 рр.), 14-й п'ятирічний план соціально-економічного розвитку КНР (2021–2025 рр.), Закон КНР «Про професійну освіту» (1996 р., зі змінами 2022 р.), Основний каталог професійної освіти КНР (2021 р.), Закон «Про науковий і технічний прогрес» (2007 р.), Державний план середньострокового й довгострокового розвитку та реформи системи освіти КНР на 2010-2020 роки, директиви щодо впровадження нової системи складання іспитів в закладах освіти та особливостей підготовки до них (2014 р.), Державний план розвитку вищої освіти відповідно до світових стандартів (2015 р.), наукові публікації (Є. Гобова, О. Іванілов, І. Дмитрієв, І. Шевченко, О. Краузе, А. Мащак, Х. Мін, В. Лехан, Н. Пазюра, Ю. Чалюк, Ч. Пей, Ц. Шен, G. Liu, R. Wang, A. Snapshot та ін.), аналітико-прогностичних та статистичних матеріалів дозволяє виокремити окремі аспекти організації та фактори розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР. Проте у зазначених роботах не висвітлено цілісні узагальнені результати досліджень з даної проблеми та не виділено тенденцій та перспектив розвитку такої підготовки, а також не визначено передумови та шляхи розвитку.

Метою дослідження вказаної проблеми є вивчення тенденцій та перспектив розвитку підготовки майбутніх фахівців технології огляду та

технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР та на їх основі визначення передумов та шляхів такого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сучасна стратегія уряду КНР, що стосується розвитку галузей економіки, зумовила удосконалення освітніх процесів в країні, що відбувалися на основі розроблення спеціальних планів її розвитку, прийняття низки нормативно-правових та директивних документів щодо організації підготовки професійних кадрів, збільшення кількості ЗВО та підвищення якості освіти, цілеспрямованого забезпечення фінансування освітніх програм тощо [20, с. 223]. Саме така стратегічна політика в державі за останні десятиріччя стала в основі досягнення значних успіхів у професійній підготовці, що дало підстави для вивчення основних причин таких змін, зокрема і у розвитку підготовки фахівців технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах.

Сучасною характерною особливістю розвитку суспільства та державної економіки є збільшення обсягів випуску використання автомобільної техніки. Проведено дослідницька робота у цьому напрямі дозволила встановити, що нині КНР займає лідируючі позиції у світі щодо обсягів використання транспорту [2], обсягів її випуску [6; 8; 11; 12; 13, с. 73-74, 10, с. 88; 14, с. 170; 21] та завезення автомобілів до країни з інших держав [12], а також започаткування виготовлення інноваційної техніки та новітніх автомобілів і засобів [6; 11; 22, с. 129]. Така ситуація формує потребу у збільшенні кількості станцій технічного обслуговування автомобільного транспорту, кількості робочих місць, а, отже, й розширення обсягів підготовки відповідних фахівців та відкриття нових закладів освіти. Крім того, сучасні інноваційні зміни у науці, техніці та технологіях безпосередньо стають в основі розвитку та модернізації і спеціальності «Технології огляду та технічного обслуговування автомобілів» у найближчі десятиріччя.

Позиції щодо створення закладів професійної освіти у КНР закладені у Законі «Про професійну освіту». Держава заохочує, спрямовує і підтримує заснування підприємствами та установами закладів професійної освіти з використанням капіталу, технологій, знань, засобів, обладнань та місць [9]. Це відкриває можливості різним підприємствам та компаніям організувати підготовку фахівців для обслуговування та продажу автомобілів власного виробництва, реалізацію їх запчастин та спеціальних засобів, що, у свою чергу, створює підґрунтя для відкриття корпоративних мереж автосалонів, технічних та ремонтних станцій.

Сучасні тенденції щодо стрімкого розвитку науки і техніки стали в основі цілеспрямованого удосконалення державою переліку спеціальностей професійної освіти з метою задоволення

наявних потреб та створення умов для економічного і соціального зростання [9]. Завдання щодо вивчення попиту у професійних кадрах покладено на спеціалізовані галузеві відомства та організації, профспілки та товариства професійної освіти, які мають проводити моніторинг та формувати прогнози, готувати та видавати каталоги та стандарти, інтегрувати промисловість в освіту, відкривати заклади професійної освіти [9]. Як результат відповідної роботи у державі відкриваються нові актуальні спеціальності та закриваються непотрібні [15], і у 2021 році урядом КНР затверджено оновлений «Основний каталог професійної освіти», у якому опублікувало короткий опис нових та удосконалених спеціальностей [18].

Одним із перспективних сторін розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР є цілеспрямована інтеграція промисловості та освіти у межах співпраці підприємств та закладів вищої освіти [1, с. 16; 16]. Держава спрямувала свої зусилля на заохочення організації навчання на підприємствах, участі підприємств у розробці навчальних посібників [9], що дозволяє виробникам формувати актуальний зміст навчання в окремих компонентах освітніх програм, спрямовувати навчання на забезпечення вимог та потреб роботодавців, впливати на якість підготовки кваліфікованих професійних кадрів. Однією із позитивних сторін інтеграції професійної освіти та виробництва у КНР є цілеспрямована робота із забезпечення підприємств та організацій професійними кадрами. Також держава спрямовує зусилля закладів освіти та підприємств, що задіяні у організації практичного навчання, до застосування сучасних інформаційних технологій, інноваційних методів та методик навчання [9]. Така позиція дозволяє крокувати підготовці фахівців у КНР у ногу із часом, своєчасно імплементувати усі актуальні розробки в освітній процес та забезпечувати якісне навчання.

Розвиток підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР останніми десятиліттями відбувався також за рахунок спеціальної розробки та впровадження певних директивних державних документів. Варто відзначити, що Державна Рада кожні п'ять років розробляє та впроваджує рекомендації для ефективного розвитку освіти [7]. Крім того, за останні десятиліття затвердженими і впровадженими у країні були: у 2007 році – Закон «Про науковий і технічний прогрес», у 2010 році – Державний план середньострокового й довгострокового розвитку та реформи системи освіти КНР на 2010–2020 роки, у 2014 році – директиви щодо впровадження нової системи складання іспитів в закладах освіти та особливостей підготовки

до них, у 2015 році – Державний план розвитку вищої освіти відповідно до світових стандартів [4]. Такі документи дозволили зробити конкретні кроки до розвитку і професійної освіти в КНР: покращувати методики та форми навчання, контролю та оцінювання навчальних результатів, створювати нові наукові центри, навчальні, виробничі та наукові лабораторії, впроваджувати в освітній процес нові наукові досягнення та сучасні засоби.

Сучасні економічні глобалізаційні процеси стали в основі змін в освітніх та соціальних сферах КНР, що було зумовлено потребою підтримання державної економіки. І, як результат, у 2019 році у професійних коледжах та ЗВО КНР запроваджено підготовку фахівців з наданням декількох сертифікованих рівнів кваліфікацій, що було названо програмою підготовки «Академічний сертифікат + X сертифікат» [2; 3, с. 245]. На державному рівні було прийнято рішення створити можливість для студентів одночасного здобуття двох різних освітніх сертифікатів, що у двічі збільшує можливість знаходження місця подальшого працевлаштування у країні з великим населенням. Таке нововведення є однією із перспективних сторін розвитку професійної і вищої освіти, що, безпосередньо, стосується і підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів.

Отже, на основі проведеного дослідження було визначено передумови розвитку підготовки майбутніх фахівців у КНР з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів, а саме:

1) *Збільшення обсягів використання автомобільного транспорту у КНР та в усьому світі.*

2) *Спрямованість держави на економічне зростання шляхом:* розширення автомобільної промисловості, збільшення обсягів випуску автомобільної техніки для потреб країни, розширення ринку продажу автомобілів власних виробників за межами держави; збільшення обсягів імпорту автомобільної техніки провідних компаній; вивчення та запозичення сучасних науково-технічних винаходів, розробка власних технологій та технічних рішень, впровадження інноваційних технологій у виробництво; відкрита політика щодо залучення зовнішніх закордонних інвестицій у розвиток виробництва, освіти та соціальної сфери.

3) *Наявна нормативно-правова база організації освітнього процесу, що була прийнята урядом, в яких закладено позиції на розвиток професійної освіти:* удосконалення переліку спеціальностей професійної підготовки у напрямі задоволення наявних потреб та створення умов для державного економічного і соціального зростання; заохочення державою відкриття підприємствами та установами закладів професійної освіти з використанням власного капіталу, технологій, знань, засобів, обладнань та місць; інтеграція промисловості та освіти у межах співпраці підприємств та

закладів освіти, організації практичного навчання та дуальної освіти; заохочення державою галузевих організацій та підприємств до участі у підготовці навчально-методичних видань та засобів навчання; спрямування зусиль закладів освіти та підприємств, що задіяні у організації практичного навчання, до застосування сучасних інформаційних технологій, інноваційних методів та методик навчання; удосконалення механізмів працевлаштування випускників та забезпечення підприємств та організацій професійними кадрами; спрямованість на якість професійної підготовки.

4) *Розвиток професійної (професійно-технічної) освіти та стабільне її фінансове забезпечення:* збільшення за останні роки кількості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти; державна підтримка та стабільне фінансування освітніх програм; використання капіталу підприємств для запровадження та підготовки професійних кадрів; розробка освітніх стандартів та проведення державного контролю за якістю підготовки.

5) *Організація освітнього процесу:* співпраця підприємств та закладів освіти; застосування в освітньому процесі новітніх інформаційних технологій, інноваційних методів та методик навчання; організація практичного навчання та дуальної освіти на виробничих підприємствах; сумісна підготовка навчально-методичних видань та засобів навчання організацій та підприємств до участі у підготовці; запровадження підготовки фахівців з наданням декількох сертифікованих рівнів кваліфікацій; організація контролю за якістю освітнього процесу; організація працевлаштування випускників.

На основі проведеного аналізу та синтезу встановлених факторів було визначено перспективні напрями розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР:

1. Розширення мережі закладів професійно-технічної освіти, зокрема і вищих професійних коледжів, та збільшення кількості підготовки фахівців за спеціальністю 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» у зв'язку із збільшенням обсягів випусків та використання транспорту, залученням інвестицій в виробничий та освітній процес.

2. Модернізація спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» відповідно існуючих потреб та вимог, стрімкого розвитку науки, техніки та автомобільного транспорту, сталого впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси, удосконалення механізмів виробництва, що спричинить певні зміни у підготовці фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів на основі цілеспрямованих змін у стандартах освіти, професійних вимогах та освітніх процесах (зміст, форми, методи, методики, технології та засоби навчання).

3. Організація роботи з підвищення рівня педагогічної майстерності та професійної компетентності викладачів спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів».

Висновки і подальші перспективи в цьому напрямку. На основі проведеного дослідження було визначено передумови розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у КНР: збільшення обсягів використання автомобільного транспорту у КНР та в усьому світі; спрямованість держави на економічне зростання; нормативно-правова база організації освітнього процесу; розвиток професійної (професійно-технічної) освіти та стабільне її фінансове забезпечення; організація освітнього процесу. На основі проведеної роботи визначено перспективні напрями розвитку підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР: 1) розширення мережі закладів професійно-технічної освіти для підготовки фахівців за спеціальністю та збільшення обсягів їх підготовки; 2) модернізація спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів», що спричинить певні зміни у підготовці фахівців цих спеціальностей на основі цілеспрямованих перетворень у стандартах освіти, професійних вимогах та освітніх процесах; 3) організація роботи з підвищення рівня педагогічної майстерності та професійної компетентності викладачів.

Спираючись на отримані результати досліджень, вважаємо пріоритетним напрямом подальшої роботи є вивчення організаційних засад підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. 13-й п'ятирічний план економічного і соціального розвитку Китаю (2016–2020 рр.). URL : http://www.moe.gov.cn/jyb_xhgxk/moe_1777/moe_1778/201603/t20160318_234148.html (дата звернення: 25.07.2024).
2. China City & Industry Report: A Guide for U.S. Exporters. U. S. Commercial Service Connecting you to Global Markets. *Automotive Components Industry*. 2017. 140 p.
3. Liu, G., & Wang, R. Study on “1 plus X certificate” in Higher Vocational Colleges. Conference on Education Studies: Experience and Innovation. 2020, 245-248. URL: https://www.researchgate.net/publication/347401301_Study_on_1_Plus_X_Certificate_in_Higher_Vocational_Colleges (дата звернення: 21.03.2024).
4. Snapshot A. Education in China. OESD. 2016. 64 p.
5. The Ministry of Education and other four departments issued «Notice on the implementation of the «academic certificate + vocational skill-level certificates» system pilot program in colleges and universities [EB/OL]. [2019-04-16]. <https://www.tech.net.cn/news/show-70170.html> (дата звернення: 30.03.2024).
6. В Китаї виробили 20-мільйонний електрокар. Новини від AUTO-Consulting. URL: <https://autoconsulting.ua/article.php?sid=55078> (дата звернення 30.10. 2024 р.).
7. Гобова Є.В. Сорок років розвитку науки та освіти в Китаї. 2018. URL: <http://sinologist.com.ua/gobova-ye-v-sorokrokiv-rozvytku-nauky-ta-osvity-vkytai/> <http://sinologist.com.ua/category/publication/journal/ukrayina-kitaj-n14-2018/>.
8. За підсумками 2023 року Китай може стати найбільшим експортером автомобілів у світі. *Новини від AUTO-Consulting*. URL : <https://autoconsulting.ua/article.php?sid=55503> (дата звернення 30.10. 2024 р.).
9. Закон Китайської Народної Республіки «Про професійну освіту». URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_sjzl/sjzl_zcfg/zcfg_jyfl/202204/t20220421_620064.html
10. Іванілов О.С., Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємств автомобільного транспорту : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків : ФОП Бровін О.В., 2017. 632 с.
11. Китай почав будувати завод із випуску автомобілів, що літають. *Главком*. URL : <https://glavcom.ua/techno/auto/kitaj-pochav-buduvati-zavod-z-vipusku-litajuchikh-avtomobiliv--1028125.html> (дата звернення 30.10. 2024 р.).
12. Китай став найбільшим авторинком у 2022 році: статистика глобальних продажів. *Фокус*. URL: <https://focus.ua/uk/auto/560496-kitaj-stav-najbilshim-avtorinkom-u-2022-roci-statistika-globalnih-prodazhiv> (дата звернення 30.10. 2024 р.).
13. Краузе О., Мащак А. Дослідження ринку автомобілебудівної промисловості Китаю. *Економіка та управління підприємствами*. URL : <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/54/10.pdf> (дата звернення: 21.03.2024).
14. Лехан В.С. Сучасні технології на автомобільному транспорті. Матеріали ІХ міжнародної науково-технічної інтернет-конференції «Проблеми і перспективи розвитку автомобільного транспорту», 14–15 квітня 2021 року : збірник наукових праць. Вінниця: ВНТУ, 2021. С. 170.
15. Мін Х. Дослідження механізмів і моделей взаємодії освітніх організацій і підприємств у сфері професійно-технічної освіти. Пекін: Верховний. Освіта, 2021. 93 с.
16. Найбільша у світі система профосвіти та 10 мільйонів фахівців щорічно: як КНР будує основу зростання економіки. URL: <https://economistua.com/najbilsha-u-sviti-sistema-profosviti-ta-10-miljoniv-fahivtsivshhorichno-yak-knr-buduye-osnovu-zrostannya-ekonomiki/> (дата звернення: 25.07.2024).
17. Оголошення про затвердження оновленого каталогу професій професійної Міністерства освіти у 2021 р. освіти. URL : http://www.moe.gov.cn/srcsite/A07/moe_953/202103/t20210319_521135.html (дата звернення: 25.07.2024).
18. Основний каталог професійної освіти. URL : http://www.moe.gov.cn/srcsite/A07/moe_953/202103/t20210319_521135.html (дата звернення: 25.07.2024).
19. Пазюра Н.В. Економічні передумови реформування професійно-технічної освіти Китаю. URL: <https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%9F%D0%B0%D0%B7%D1%8E%D1%80%D0%B0.pdf>.

20. Пей Ч., Цінь Ш.. Модернізація вищої освіти в КНР (кінець XX – початок XXI ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 27, том 5, 2020. С. 220–224. http://www.apfn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_5/39.pdf.

21. Скільки автомобілів можуть випускати заводи Китаю і хто насправді домінує? *Staff Community*.

URL : <https://digital.staff-capital.com> (дата звернення 30.10. 2024 р.).

22. Чалюк Ю.О. Стратегія соціально-економічного прориву КНР. *Kitaëznavčì doslidžennâ*, 2021, №. 3, pp. 127–140. URL : <https://chinese-studies.com.ua/en/Archive/2021/3/8> (дата звернення 02.11. 2024 р.).